Borgarskjalasafn Reykjavíkur

Bréf til og málefni bæjarstjórnar1859-1862

Aðfnr. 5208, 5. hluti

Tekið af vef Borgarskjalasafnsins

www.borgarskjalasafn.is

Heimilt er að vitna í skjölin og skal þá geta uppruna þeirra.

Ljósmyndun þessara skjala var styrkt af Þjóðskjalasafni Íslands.

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur

Í dag hefir Stiptamtið skrifað mèr þannig:

"Í brèfi yðar frá í gær hafið þèr herra Bæjarfógeti, sent úrskurð bæjarfulltrúanna, sem þeir áður eru sjálfir búnir að bera upp um það, að skjalapakki sá, sem að fyrirmælum Stiptamtmanns sál. Kriegers var úr dánarbúi hans sendur til geymslu í skjalasafni Stiptamtsins á Íslandi og opna skyldi á sínum tíma, yrði nú þegar opnaður þar sem það 20 ára tímabil, sem opnun pakkans mundi hafa verið bundin við, nú mundi vera útrunnið.-

Jeg skal í þessu tilefni þènustusaml. biðja yður að tilkynna þeim heiðruðu bæjarfulltrúum, þar sem þeir ekki vita það, sem eg þó ætla alkunnugt, að sá hèr greindi skjalapakki á, eptir áteikningu þeirri, sem á hann sjálfan er rituð þann 11. desbr. 1841 af Stiptamtmanni Hoppe (og pakkinn var sendur hingað

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur

sama haustið með póstskipinu), að agnarst fyrst að 30-40 árum liðnum, sjálfsagt reiknuðum frá andláti Stiptamtmannins Kriegers."

Þetta tilkynnist hinum heiðruðu bæjarfulltrúum hér með.

Skrifstofu bæjarfógeta í Reykjavík, 25. April 1861

V. Finsen

Til
Bæjarfulltrúanna.

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur

fyrst
Dun
5.
úum

l 1861

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur

Stiptsyfirvöldin hafa hinn 27. þ. m. skrifað mér þannig:

"Samkvæmt reglugjörð frá 27. novbr. 1847, § 18, á, þegar barnaskólinn í Reykjavík er kominn á fót, að kjósa í skólanefndina þar 2 menn úr flokki fulltrúanna, og kjósa fulltrúarnir þá sjálfir; það eð nú tilskipun 22. des. f. á. hefir löggilt þenna skóla svo hefir kirkjumálastjórnarherrann í bréfi til vor frá 25. Jan. þ. á. skipað oss, að annast um, að skólanefndin, sem ofangreind tilskipun ræðir um komist sem allrafyrst á fót, og að hún auk þeirra 2. bæjarfulltrúa skuli skipuð af dómkirkjuprestinum og bæjarfógetanum.

Í þessu tilefni leyfum vér oss, herra bæjarfógeti að biðja yður að annast um, að bæjarfulltrúarnir kjósi úr sínum flokki svo fljótt sem verða má 2 í nefndina og að þér að því búnu gefið formanni nefndarinnar, dómkirkjuprestinum þar um ávísun svo nefndin geti tekið til starfa þeirra, sem henni eru ætluð að leysa af hendi"

Samkvæmt fyrirmælum bréfs þessa mælti

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur

hinum heidraða bæjarfulltrúum þóknast að kjóra
hina umræddu 2 menn úr sínum flokki í nefnd
þá er hér ræðir um, og tilkynna mér hið bráðasta
kosninguna.

Skrifstofu bæjarfógeta í Reykjavík, 29. April 1861.

V. Finsen
[illegible]

Til
Bæjarfulltrúanna

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur

ra

lnd

íðasta

1861.

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur

Að eg hafi ákveðið að halda kjörfund þann, sem eptir bréfunum Stiptamtsins frá 14. og 21. þ. m. verður að halda til að velja 2 bæjarfulltrúa úr flokki borgara og húseigenda í bænum, laugardaginn hinn 2 næstkomandi marz mánaðar kl. 11. f. m. læt eg ekki hjá líða að tilkynna yður

Skrifstofu bæjarfógeta í Reykjavík, 23. feb. 1861.

V. Finsen

Til

Formanns bæjarfulltrúanna.

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur

Hinn 2 yfirstandandi mánaðar hefir Stiptamtið skrif-
bæjarstjórninni
að ~~mér~~ þannig: Að löggæzluráðgjafinn hefir 25 Januar er næstleið skrifað
Stiptamtinu þannig:
Ifölge derom indkommen Begjæring har Ministeriet dags dato
foranlediget anvist forhenværende Politibetjent i Reykja-
vik H. Hendrichsen, det ham af bemeldte Rigs Kommer-
kasse for indeværende Aar tilstaaede Annuum af 40rd
til Udbetaling af Aarhuus Amtstue.–

Ved at meddele Foranstaaende skulde man tjenstligen an-
mode Herr Stiftamtmanden om behageligen at ville
drage Omsorg for at ovennævnte Beløb bliver re-
funderet Statskassen ved Indbetaling i Islands Jorde-
bogskasse hvor Beløbet ifølge herfra føiet Foran-
staltning vil blive modtaget".

Það undanfelli eg ekki hér með þénustusamlega
að tilkynna hinni heiðruðu bæjarstjórn með þeim
þjónustusamlegustu tilmælum að hún
góðmannlega ~~[illegible]~~ anvisi um að þeir ofan-
greindu 40 rdl verði sem fyrst endurgoldnir ríkis-

gjöldum með umborgun í jarðabótasjóðinn".

Sem hér með tilkynnist hinum heiðruðu bæjarfulltrúum til þóknanlegrar athugunar.

Skrifstofu bæjarfógeta í Reykjavík, 24. Apr. 1861.

[signature]

Til

Bæjarfulltrúanna.

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur

...1861.

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur

Hinn 2. yfirstandandi mánaðar hefir Stiptamtið skrifað bæjarstjórninni þannig:

"Að löggjafarráðgjafinn hafi hinn 13. febr. næstl. skrifað Stiptamtinu þannig:"

"Ved at tilstille Ministeriet en fra Borgerrepræsentanterne og Byfogden i Reykjavik indhentet Betænkning angaaende Byens Vægtervæsen, har Hr. Stiftsamtmanden i behagelig Skrivelse af 2 Nov. f.A. indstillet, at det maatte tillades Communalbestyrelsen i bemeldte Kjöbstad til Ordningen af denne Sag, at anvende et Belöb af indtil 200 rd aarlig af Byens Kommunekasse foruden hvad der for Tiden i denne Anledning udredes.

Foranlediget heraf skulde man til behagelig Efterretning og videre Bekjendtgjörelse tjenstlig

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur

melde, at Ministeriet ikke vil have noget at erindre imod, at der foreløbig i 2 Aar anvendes et Beløb af indtil 200 rd aarlig af Reykjavik Kjöbstads Kommunekasse i det omhandlede Øiemed."

"Saasnart Sagen er bleven endelig ordnet, forventer Ministeriet derom at modtage nærmere Underretning"

"Það undanfelli eg ekki hérmeð þénustusamlega að gefa hinni heiðruðu bæjarstjórn til þóknanlegrar vitundar"

Bréfið tilkynnist bæjarfulltrúunum hérmeð til athugunar.

Skrifstofu bæjarfógeta í Reykjavík, 24. April 1861.

V. Finsen
cst.

Til
Bæjarfulltrúanna.

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur

inda

öb af

onner-

orvenker

rretning

ga

legrar

at-

861.

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur

Hinn 21. þ. m. hefir Stiptamtid skrifad mér þannig:
„Með þóknanlegu bréfi frá 19. þ. m. hefi eg meðtekið
frá ydur, herra bæjarfógeti og Bæjarfulltrúanna um
álit ydar út af beidni skólakennara H. Fridrikssonar
um að fá nú þegar lausn frá fulltrúastörfum
hér í bænum; álit ydar hnígur að því, að honum
eigi ekki að veitast þessi ósk hans og til hinnar
sömu niðurstöðu hafa bæjarfulltrúarnir komist
þó þeir reyndar virdist ekki að vera eins fastir
á því og þér erud. Eg skal nú engan veginn neita
því, að það getur fyrir afleiðing unna sakir
verið ísjárvert að gefa hlutaðeig. bæjarfull-
trúanum og in casu skólakennara Fridrikssyni
lausn frá þessari köllun þeirra, mitt í þeim
tíma sem þeir eru til hennar kosnir, nema því
að eins að veruleg og vitanleg forföll eigi sér
stað, en á hinn bóginn getur mér ekki betur
skilist, en að það sé líka áhorfsmál og það
eigi minna ef til vill, að halda hlutaðeig-
endum nauðugum við þann starfa, sem út-

hentir, ef vel á að vera eindregnislega samvinnu og innbirðis samkomulag, og þar sem þetta eptir öllum líkindum ekki getur hér átt sér stað, þykir og að treysta til þeirrar skoðunar á málinu að herra skólakennaranum eigi nú þegar að veitast hin umbeðna lausn sem bæjarfulltrúa, eptir að hann nú í samfleytt 7 ár er búinn að hafa þessa stöðu á hendi með viðurkenndri alúð og röggsemi; hann hefir þar að auki embætti að gegna, sem að eins leyfir honum mjög litlar frístundir til annarlegra sýslana og er umfram einn og hann hefir tekið fram bundinn öðrum störfum en hann, sem húsfaðir er á fyrir mörgum að sjá ekki getur lagt til hliðar af hliðsjón til atvinnu sinnar.

Samkvæmt því þannig tilgreinda veitist skólakennara Friðrikssen nú umbeðna lausn sem bæjarfulltrúa nú þegar, en þó þannig að hann gegni bæjarfulltrúa störfum þangað til

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur

búið er að kjósa annan bæjarfulltrúa í hans stað, sem þér sérstaklega viljið annast um að geti orðið svo fljótt, sem kringumstæðurnar leyfa, því það er umvarðandi að bæjarstjórnin geti sem fyrst orðið fullskipuð."

Þetta tilkynnist yður hér með til athugunar.

Skrifstofu bæjarfógeta í Reykjavík, 22 febr. 1861.

V. Finsen

Til
Bæjarfulltrúanna.

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur

Hjermeð bið eg hina heiðruðu bæjarstjórn að sjá svo um, að rennan hjer fyrir sunnan húsið fái einhverja viðgjörð, því hún er orðin alveg ónýt, og lítur eigi út fyrir annað en hún muni skemma pakkhúsið, sem er hjer fyrir utan.

Reykjavík 3. maímánaðar 1861.

Íngibjörg Guðjohnsen

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur

Til

Bæjarstjórnarinnar

í

Reykjavík

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur

Að eg í dag hafi útgefið borgarabréf handa Birni Pjeturssyni Hjaltsteð sem járnsmið hér í bænum, læt eg ekki hér með hjá líða að tilkynna hinum heiðruðu bæjarfulltrúum.

Skrifstofu bæjarfógeta í Reykjavík, 19. April 1861.

[illegible]
cst.

Til
Bæjarfulltrúanna.

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur

Um leið og eg sendi hinum heiðruðu bæjarfulltrúum 6 expl. af tilskipun um stofnun barnaskóla í Reykjavík af 12. desbr. f. á. skal eg í tilefni af hjálögðu Stiptsyfirvaldabréfi frá 30. f. m. beiðast álits yðar um meðfylgjandi kirkju- og kennslumálastjórnarráðs-frumvarp til reglugjörðar fyrir þenna barnaskóla og skólareglna fyrir kennarana við hann, og væri æskilegt, að þér gætuð gefið það, sem allra fyrst.

Hin meðfylgjandi frumvörp óskast endursend.

Skrifstofu bæjarfógeta í Reykjavík, 4. April 1861.

[illegible]

Til

Bæjarfulltrúanna

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur

Jafnframt og eg sendi hinum heidrudu bæjarfulltrúum brunabótar skuldbindingarbréf Hamborgar-Brima-brunabótar-félagsins, hljóðandi upp á skólahúsið hér í bænum og bæjarstjórnina, sem Herra Kaupmaður C. Fr. Siemsen eptir fyrirlagi mínu samkvæmt því, sem ákvedið var á bæjarstjórnarfundi 15. Oct. f. á. (hefir útvegað) móti fulltrúunum þóknast að útvísa Kaupmanni, Consul E. Siemsen hér í bænum þá upphæð, sem meðfylgjandi bréf frá C. Fr. Siemsen hljóðar um fyrir útgjöld hans.

Brunabótarskuldbindingarbréfið óskast endursent hingað, þar réttast þykir, að það liggi við bæjarfógeta skjölin.

Skrifstofu bæjarfógeta í Reykjavík, 4. April 1861

V. Finsen (?)
Vi.

Til
Bæjarfulltrúanna

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur

/. Um medfylgjandi bónarbréf frá
nætursverdi bæjarins Gudmundi
Gissurssyni leyfi eg mèr hèr
med ad leita álits hinna heidrudu
Bæjarfulltrúa. —
/. Sömuleidis um ósk tómthús
manns Gudmundar Erlendsson
ar um ad útmælt hjall- og kál
gardsstædi á Klidarhúsa lód, með
hvada skilyrdi þad mætti veitast. —
Skrifstofu bæjarfógeta í Reykjavík 19. Marz 1861
[signature]

Til
Bæjarfulltrúanna í Reykjavík. —

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur

./. Um medfylgjandi 4ra reikninga frá þeim mönnum, sem hafa unnid ad því, ad mæla og reikna út hinar óbyggdu kaupstadarlódir til undirbúnings undir lódargjaldid) samkvæmt Op. br. 26 Septbr f.á., leyfi eg mier ad beidast álits og adgjörda hinna heidrudu Bæjarfulltrúa. —

Skrifstofu bæjarfógeta í Reykjavík 19. Marz 1861

[illegible]

Til

Bæjarfulltrúanna í Reykjavík

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur

Herra Yfirdómari Jón var kosinn byggíngarnefndarmaður úr flokki bæjarfulltrúanna, leyfi eg mjer hjermeð að fela Yður á hendur að sjá um að aptur verði kosinn í hans stað til þessa starfa svo fljótt sem auðið er. —

Herra enn fremur skólakennari H. K. Friðriksson var hafnarnefndarmaður úr flokki bæjarfulltrúanna, verð eg einnig að biðja Yður að sjá um, að annar verði kosinn í hans stað í þá nefnd. —

Skrifstofu bæjarfógeta í Reykjavík 19 Marz 1861

H. Thomsen
cst.

Til
Formanns bæjarfulltrúanna. —

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur

Að þeir seinast kosnu bæjarfulltrúar: Consul M. Smith og Docent S. Melsted hafi innsent það fyrir skrifaða skriflega heiti samkvæmt reglugjörðinni 27. November 1846 § 13, læt eg ekki hjálíða að tilkynna Yður.

Skrifstofu bæjarfógeta í Reykjavík 19. Marz 1861

[illegible]
cst.

Til
Formanns bæjarfulltrúanna.

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur

Mtt. 15/4 – e.m.

Í meðfylgjandi bréfi, dagsettu 12. þ.m. hefir Stiptamtið, eins og þér sjáið, skipað mér að halda fund með fulltrúum bæjarins út af bréfi því, sem Stiptamtið jafnframt sendir, frá, eða undirskrifað af nokkrum bæjarbúum, og hefir það lagt svo fyrir, að eg skyldi skjóta því til bæjarfulltrúanna, hvort þeir vegna þessa bréfs finni sig knúða til að biðjast lausnar frá bæjarfulltrúastörfunum, og skal eg vekja athygli á því, að eptir bréfi Stiptamtsins að ráða, meinar það einungis þá 4 fulltrúa, sem voru eptir í bæjarstjórninni, þegar seinasta fulltrúakosning fór fram.

Þar eg álít að þetta hljóti algjörlega að vera komið undir álitum hlutaðeigandi bæjarfulltrúa sjálfra, hvort þeir vilji gefa slíku nokkurn gaum og liggi því ekki undir samvinnu bæjar-

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur

fógeta og fulltrúanna í sameiningu, sendi eg yður hér með bæði þetta bréf og bið yður að leggja það fyrir með nefndar menn yðar til yfirvegunar og svara, og vænti eg svars yðar um það svo fljótt sem unnt er, og bréfin endursend.

Skrifstofu bæjarfógeta í Reykjavík, 14 Mars 1861

V Finsen
cst.

Til
Formanns bæjarfulltrúanna.

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur

...i eg

...yfir-
...r um
...slur-

...1861

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur

Eptir tilmælum Yðrum í heiðruðu bréfi
/: 22. þ.m. sendi eg Yður skjöl þau tvö, er formaður
Yðar fékk mér í vetur og Thorkellii sjóð snerta;
eru þetta bréf stiptsyfirvaldanna til bæjarstjórn-
-arinnar, 28 Ágúst m. 1860, og eptirrit af tveim
bréfum öðrum, á einu blaði, frá kirkjustjórnarráð-
herranum, dagsettum 23. Ágúst m: 1851 og 31.
December m: 1857. —

Það getur verið, að skjöl þessi séu næg,
einsog þér getið um í áminnstu bréfi Yðru til
mín, til að geta skrifað rækilega um mál þetta
og sem þyrfti, en mér fundust þau með öllu
ónóg til þess, einsog eg opt sagði formanni Yðrum.

Reykjavík, dag 24. April m: 1861.

Jón Pjetursson

Til
Herra Bæjarfulltrúanna í Reykjavík

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur

Formaður bæarstjórnarinnar í Reykiavík hefir í 2 bréfum af 27 Febr og 9 Juni þ. á. farið þess á leit, að honum yrði gefnar upplýsingar um innihald-ið í bréfum kirkju og kennslustjórnar til Stiptsyfirvaldanna af 23 Aug 1851 og 31 Dec 1857 að því leyti þau snerta meðferð á Thorkillii skólasjóði, samt um það hversu stór sjóður þessi hafi ver-ið orðinn við síðustu árslok.

Jafnvel þó beiðni þessi sé til vor kom-in í öðru formi en vænta hefði mátt af bæarstjórninni, skulum vér þó ekki lengur draga, næst því hérmeð að senda afskriptir af hinum umbeðnu bréfum, að skýra bæarstjórninni frá, að sjóð-ur uppfræðingarstofnunnar var samkvæmt aflögðum reikningi við síðustu árs-lok í ríkis- og privatmanna-skulda bréfum, ógoldnum ársrentum og

reikningum frá reikningshaldanda
alls 23,840 rd. 32 s.

Frá Stiptamtshúsi og skrifstofu biskups 28 Aug 1866

Th. Jónasson
settr

H. G. Thordersen

Til
Bæjarstjórnarinnar í Reykjavík

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur

uda

y 1860

E

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur

Að eg í gær og í dag hafi veitt Jóni Jónssyni frá Nesi tómthúsmennskuleyfi hér í bænum, og þeim Bergsveini Þorkelssyni, Pétri Olafssyni, Sveini Ögmundssyni og Högna Guðmundssyni sjálfsmennskuleyfi, læt eg ekki hjáliða hér með að tilkynna hinum heiðruðu Bæjarfulltrúum.

Skrifstofu bæjarfógeta í Reykjavík 14 Mai 1861

[illegible]

Til

Bæjarfulltrúanna

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur

V,1

Samtidig med at tilbagegivende det af Dem til Communalbestyrelsen indgivne Andragende om Godtgjörelse for Reengjörelsen af Bythingsstuen, forsynet med Anvisning paategning, skal jeg ikke undlade, at underrette Dem om, at Communalbestyrelsen har vedtaget at der maatte gives Dem Tilsagn om 3 Rdlr aarlig Godtgjörelse for Fremtiden, saalænge De besörger denne Tjeneste udfört.

Reykjavik Byfogedcontoir, den 2. oktober 1860.

H. Sommelou[?]

Til
Herr Gymnastiklærer Steenberg.

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur

Ávísast úr bæjarsjóði

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur

Hér med leyfum vjer oss ad bera fram þá ósk vora og þeirra er búa í sömu bæjaröd og vjer, ad hinni heidrudu bæjarstjórn mætti þóknast hid fyrsta ad tækifæri leyfir, á komandi ári ad láta gjöra veg fram med bæjum vorum, þar ed þar er nú því nær ófærandi þegar rigningar eru, og virdist oss sjálfsagt, ad til sje ætlast ad þar sje vegur lagdur, jafngódur og hinir adrir, er lagdir hafa verid út frá adalgötum bæjarins.

Reykjavík, 30 December 1862.

A. Árnason   Ó. Hilason

Til

Bæjarstjórnarinnar í Reykjavík

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur

Til
Bæjarfógetans

B.2.5

Rv. 3 dec 61

Samkvæmt 9. gr. í bæjarst. reglug.
var á fundi vor bæjarfulltrúanna
í dag gengið til kosningar á 3. fjár-
-stjórnarmanni einum til þess að undir-
búa og síðan stýra kosningunni á
þeim 2 nýjum bæjarfulltrúum er
liggr fyrir að kjósa ~~í st~~ um byrjun
næsta árs, nefnilega annan í stað mín undir-
2 sex -skrifaðs til ~~2~~ sex næstu ára, og hinn
í stað kaupmanns Pl. St. Johnsens
til __eins__ árs. — Fyrir þessari kosningu
til fjárstjórnarmanns varð nú herra Olsen
og bæjarfulltrúi S. Melsted, hvað eg
hér með til kynni herra bæjarfógetanum

Til sama

Á fundi vor bæjarfulltrúanna í dag
samdist svo, að eg undirskrifaður tekst á
mér umsjón bæjarverkanna fyrir þennan
eftirstandandi mánuð, [illegible]
herra bæjarfógetanum til vitundar

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur

Kostnaður við uppboð á lausafé tilheyrandi dánarbúi kaupmanns sál. Th. Johnsen 2–5 Okt. þ. á.

1861 Juli 31.	Uppboðsauglýsingu	—	á 40 skl
2–5 Okt.	Uppboðslaun af 1644 rd 28 skl	.	65 – 74
		//	66 rd 18

Reikningur frá lögregluþjóninum við sama uppboðsþing.

Skrifstofu bæjarfógeta Reykjavík 6 Nov 1861

A Thorsteinson

Uppboðslaun

af fjármunum innréttum á uppboð 5 s. m.

1. tilheyrandi próf. P. Péturssyni Reykjavík

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur

Bréf

Til
Bæjarfógetans 3. des. 1861

– Útaf af Amtsbréfi 16. þ. m. með skoru ~~yfir~~ frá
Jóni tómthúsmanni Arnarsyni í Ráðakoti yfir
því að ofnað hafi verið bæjargjaldi þ. e. á ~~[illegible]~~
~~Sigríði~~ ekkjunni Sigríði Ólafsdóttur er
~~maun segir~~ sett viðtrádið kjör, – en þetta
~~[illegible]~~
málefni ~~sem til umræðu var á fundi~~
~~í dag~~ er herra bæjarfógetinn sendi oss til
álits með heiðruðu bréfi 18. þ. mán., kom til
umræðu á fundi í dag, – Skulum vér
leyfa oss að athuga, að oss virðist en sem
fyrri réttast að ~~hans~~ einkasöfnun [?] herra verði tekin til meðferðar ~~því að [illegible]~~
og úrslita ~~[illegible]~~ á bæjarstjórnarfundi, samkv. 21. gr. í bæjar
stjórnar reglug., en af því nokkrir af oss styppst [?]
hafa allmiklar líkur fyrir því að einmitt
Sigríður hefi ~~verið~~ í raun réttri verið sjálfrar sín
~~ráðandi~~ þ. á., þá virðist nauðsynlegt ef
herra bæjarfógetanum þóknaðist að kalla Sigríði
sjálfa fyrir til vitnaleiðslu og yfirheyrslu um
hvernig standi á verustað hennar, ~~hvar hún~~ hvort
hún hafi eigi haft húsavist á ýmsum stöðum, farið í kaupavinnu fyrir sig, o. s. fr.
Meðundirritaður Sveinbjörn [?] kl. Jónsson er fús á að vera við
staddr herra yfirheyrslu, eftir [illegible] að vörum
frá herra bæjarfógetanum. Skulum endursenda [?]

á ~~Hefor~~ samkv. heiðruðu bréfi herra bæjarf.

Látum málið vera tekið til úrskurðar.

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur

Fundr með bæjarfulltrúunum í dag
20. apr kl. 6 e. midd. í bæjarþingstofunni

Fundarefni

1. Að ræða um ýmis verk í bæjarins þarfir sem fyrir liggja, fyrir sumarlag á þessu ofl.
2. 2 málefni, sem var hreift næstl. ár, í bréfum til æðri yfirvalda: Rétt Reykjavíkur bæjar til tiltölu í Thorkillii sjóði, og áhrærandi opnun á skjölum Stiftamtmanns sál. L. A. Kriegers, en hvorugt málið komið á réttan rekspöl enn.
3. Ávísun nokkurra Reikninga

1262
1177
93
33
60

Reykjavík, 20. d. apr. 1861

Jón Guðmundsson

Herra docent S. Melsted
— " Kaupmaður H. St. Johnsen séð
— " — " konsul Smith
— " snikkari Helgi Jónsson.

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur

Bd.

Til
Bæjarfógetans

Rc. 3. des 1861

Með heiðruðu bréfi 18. þ. m. hefir herra
Bæjarfógetinn sent oss til álits Stiftamtsbréf
16. s. m. hvar með fylgdi bréf frá landlækni
Jústizráði J. Hjaltalín áhrærandi Ljós-
móðurfrúar hér í bænum, og óskar það
hvort Ragnheiði Ólafsdóttir ætti eigi að gefa
lausn nú þegar, sakir heilsulasleika, og hvort
að útvega og veita eptirlaun, sem þá átt
úr bæjarsjóði en samþart af hinu opinbera.

Vér tókum málefni þetta til umræðu
á fundi í dag, og varð það samhuga álit
vort að þarsem R. Ólafsdóttir eigi hefir
beðið lausnar frá ~~[illegible]~~ þessari sýslunartíma
þá gæti þegar af þeirri ástæðu ~~[illegible]~~ eigi verið
neinn ástæða til þess nú sem stendur að
veita henni eða útvega eptirlaun. Eigi
heldur að styðja að því að hún beiðist
lausnar að svo komnu, þar sem hún,
og [illegible] ~~[illegible]~~ þótt sjálf sé heilsulaus, hefir, sem
[illegible] ~~og~~ herra bæjarfógetanum er kunnugt, út
Bæjarstjórnin vegað (?) skuldbundin á eigin kostnaðar [illegible]

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur

hann nefnil. Mad.me Guðríðar Magnúsdótt-
-ur, sem bæði er gjörkunnug og siðavönd
og þartil bæði ofs og almennt vel látin
til þess að gegna þessum starfa ~~síðan (Ragnheiðar) hjá [illegible]~~
~~Ragnheiðar Ólafsdóttur~~ ~~og~~ fyrir hennar sína
(Ragnheiðar) svörðu; og á sínum stað. Einn var sömu skoðunar einn
um þetta mál, ennog niðrstaðan varð
á sameiginlegum bæjarstjórnarfundi
í þ. maí. Þegar það samtilbindaing
Mad.me Guðríðar kom fram, að frá bæjar-
-stjórnarinnar ~~og~~ hálfu og bæjar bæði
mega álítast, að Ragnheiður Ólafs-
-dóttir hafi hérmeð séð þeirri forsvaranlega
borgið ~~að~~ þessri opinberu [illegible] er
henni er skylt að gegna

13 – (Bref til bogarst. um fatækrafé 3 des 61) Flutt

	flutt	804 – 68
en þetta ár sem yfir stendr er eptir skýrslu fátækranefndarinnar lánaðir samtals		400 – ~
Útistandandi lán fátækrasjóðsins =		1204 – 68
að frádregnu borgað uppí lán 1860	14a	
og 1861 – – – –	8 – 64	22 – 64
ætti því að vera nú sem stendr nú lagt – – – – – – –		1182 – 4

[annars vegar hvað var útistandandi í árslok 1858 rd 5376:53 en hinsvegar]

[~~sbr. aðal fátækra reikning inn 1858~~])

eð þarumbil, en da kemur þetta ~~[illegible]~~ að mestu leyti heim þegar aðgætt er[,] að af rentuberandi umstöðu sjóðsins, sem ~~[illegible]~~ ^þá^ verðist hafa verið til 28. novbr. f. á (sjá áætlun fátækranefndarinnar 28 nov. 1860) eru nú horfnir 600rd – ~~sá~~ sem kominn í áætlun nefnd ~~eins og 29. f. mán.~~

Þér sjáið nú allir eigi að hin háttvirta fátækranefnd ^hafi gjört að^ ~~gjört~~ allt er í hennar valdi stendr til þess ^bæði^ ~~að samþykkt~~ að takmarka sem mest að mögulegt var þessi miklu lán, – ~~enda~~ verðist það ^minnkaðist^ ~~eptir samtals~~) þarumir ~~meira en~~ þeið er á nærri 2 árum að verja til þessa fullum ~~600 af innstæðunni~~ – en ~~[illegible]~~

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur

17

at ná inn hinum eldri lánum smám saman, og einkum (af) þeim, (skuldum) sem aðrar sveitir standa í ~~skuldum~~, og vér vöknum að þær eldist eigi fyrir vefnaðinum; að ~~eigi so~~ eigi má láta ~~afskiptalaust~~ ótilreynt að ~~leita~~ (reka) réttar fátækrasjóðsins í þessu efni á hvern þann veg sem löggjöfin og vanalegt erfðabætur förin hennar, og þannig leita bæði (hallkvæmi) ~~um~~ ~~stundar~~ stjórnarinnar og ~~hallkvæmi~~ (árlítil) dóm-stólanna ef ~~hægt er~~ auðtegt er valdið skyldi móti von engu geta áorkað í þessu efni með úrskurðum og ~~vandl~~ (vanalegum) ráðstöfunum.

Það er auðvelt að í annari eins sveit eins og þessi bær er verði eigi hjá því komist að ~~kann~~ nokkurt fé sé safnað úti standandi í lánum en það ~~ótt~~ fé er (vori) þessari lána veltu ~~sted~~ ótt (að verja) aldrei að fara fram úr (t. d.) 5–700 rd. þannig að ~~með þessu vegin~~ (bæði valið hið öruggara) ~~skilmála~~ greiða á eldri lánum um ~~vexti~~ (góð) upp og ~~seint~~ (ofan) með þeim skilmálum, að ~~eigi~~ ~~þess~~ (einungis hið) fé ~~notað~~ ~~verða~~ (verði handbært) til að lána aptur af nýju, en að eigi sé þörf á verja til þess um stund spörsemi né (heldur) að safna fé með á hvaða hátt til að lána út, auk hér ~~segir~~ (öðru) ~~þörf~~ (þarf) til framtíðar handa vorum og öðrum þurfamönnum

~~Vér treystum því að hér eru~~ [illegible] bæjarfélaginu

[illegible]

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur

Til Stiptamtsins 29 Okt. 1861

Með brefi 17 Des. f. á. til bæarfógetans hafa yðar hávelborinh. falið bæarstjórninni á hendur að taka uppá áætlun fyrir yfirstandandi ár meðal útgjalda bæarins til niðurjöfnunar á gjaldendur í umdæmi bæarins fyrir það ár og fyrst um sinn 84 rd 32 ß., í því skyni að þessi upphæð yrði síðan borguð úr bæarsjóði organistanum við dómkirkjuna til ryfkunar launum hans, og jafnframt hafið þèr látið í ljósi, að þèr munduð skýra stjórninni frá því, sem gjört væri í málinu og hvers því væri komið.

Það hefur, einsog Y. h. er kunnugt, þegar frá upphafi þessa máls verið almennt álit bæði sóknarmanna Reykjavíkur dómkirkju yfirhöfuð og sveitarstjóranna bæði í hreppnum og bænum að laun organistans við dómkirkju landsins væri sóknarmönnum óviðkomandi, heldur ætti þau að greiðast af sjóði kirkjunnar, eða af sjóði konúngs sem eiganda kirkjunnar. Skírast og ljósast hefur þetta álit verið tekið fram í álitsskjali bæarstjórnarinnar um þetta mál 16 Des. 1848, sem segir: að bæarfèlagið muni ekki aðeins verða ófúst á, að taka að sèr slík útgjöld, heldur megi þau álítast óviðkomandi sveitarfèlaginu, (og að eigi sè lagaheimild (ɔ: „Retsgrund“) ~~skorti~~ fyrir því að leggja bæjar-búunum þessa byrði á herðar.) ~~en~~ heldr eigi sem eptir eðli sínu að hvíla á kirkjunni, og þessvegna að greiðast af tekjum hennar. Þetta álit hefur bæarstjórnin síðar ítrekað í skjali sínu um sama mál í Apr 1849, þarsem hún ekki vildi ábyrgjast organistanum laun um nokkurn tíma, þángaðtil málinu væri ráðið til

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur

lykla af stjórninni. Öll hin sama skoðun kemur fram í áliti sveitastjórnanna í Seltjarnarness hrepp um þetta mál 1 Nov. 1848, sem lætur þá skýlausa meiningu sína í ljósi, að kirkjusjóðurinn sé ekki einungis skyldur að borga organistanum, heldur nenni einnig fyrir sín, með hagaulegu fyrirkomulagi, að bera laun organistans.

Vér getum ekki annað enn verið í alla staði samdóma þessu áliti, og fáum ekki annað séð en að laun organistans sèu alveg óviðkomandi bæjarsjóðnum, og að honum, sem sveitarfélagi, geti engin lagaskylda legið á herðum til að taka að sér þessi útgjöld; og vér ætlum að þessi skoðun hafi í rauninni jafnan verið drottnandi meðal bæjarfulltrúanna. Því þó meiri hluti bæjarstjórnarinnar á fundi 29 Nov. f. á. yrði á því, að bæta laun organistans úr bæjarsjóði, þá var þessi ályktun bæjarfulltrúanna fastbundin því skilyrði, að organistanum væri ekki, sem saungkennara við hinn lærða skóla, skylt að spila á orgelið við guðsþjónustuna í dómkirkjunni, og sömuleiðis er skýrt tekið fram í sömu ályktun, að þessi ákvörðun nái einungis þangaðtil kjör organistans verði viðunanleg, sem sýnir að bæjarfulltrúarnir hafa í rauninni álitið laun organistans óviðkomandi bæjarsjóðnum, og skoðað þessa ályktun sína einungis sem bráðabyrgðarráðstöfun, til að ráða bót á vankvæðum, sem þá voru fyrir hendi.

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur

Bæjarstjórnin treystir því, að y. h. hafi farið þess á leit við stjórnina, þegar þér nýstliðið ár ókyrðuð henni frá þessu máli einsog því þá var komið, að laun organistans væri bætt úr opinberum sjóði. En skyldi, mót von, þessu ennþá ekki hafa verið farið á flot við stjórnina, leyfir bæjarstjórnin sér undirgefnast að beiðast þess, að y. h. mætti þóknast, að bera þetta mál sem fyrst fram við stjórnina, og með yðar kröptugu og mikilsmetandi tillögum útverka að laun organistans verði bætt úr opinberum sjóð. Bæjarstjórnin hlýtur að álíta það áríðandi, að þessu geti orðið framgengt sem fyrst, þareð hún, samkvæmt stöðu sinni, álítur það skyldu sína, að vaka yfir því, að ~~bæj~~ fátækum bæjarbúum sé ekki ofþyngt með álögum, sem ekki eru ómissanlega nauðsynleg eða styðjast við beina lagaheimild, og að þessari útgjaldagrein, sem vér álítum bænum alveg óviðkomandi, mætti þessvegna létta sem fyrst af bæjarsjóðunum.

Umleið og vér þessvegna óskum þess, að y. h. þóknist að gefa bæjarstjórninni vísbendingu um, hvað gjört hafi í þessu tilliti síðan í fyrra haust viðvíkjandi launum organistans, leyfum vér oss jafnframt undirgefnast að beiðast upplýsingar um það atriði, hvort sángkennslan í hinum lærða skóla skyldi framvegis ~~hafi ekki upphaflega~~ verða sameinuð organista þjónustunni við kirkjuna. Því þareð ályktun bæjarfulltrúanna 29 Nov. f. á. var bundin við það skilyrði, að organ-

ekki hafi orðið þau úrslit á þessu máli hjá stjórninni eptir að því var hreyft af henni 1848, í tilefni af konúngsúrskurði 2. sept. s. á., og báðu bæjarstjórnin og sveitastjórnin í Seltjarnarnes hrepps ~~verbúinn at~~ væri, í gegnum hlutaðeigandi yfirvöld báðar að senda þín fyr nefndu álitsskjöl sín um málið, að

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur

iðinn, sem söngkennari, væri ekki skyldur til að spila á orgelið í dómkirkjunni, verður bæarstjórnin að álíta það komið undir þessu atriði hvort launabót handa organistanum geti tekist uppá áætlun næsta árs

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur

Bst.

Til
Bæjarfógetans

Rvík 28. okt. 1861

Þá þar er fyrst var farið að ~~hafa það til~~ hugsa og ræða um það að koma ~~hér~~ á stofn ~~Barna~~ barnaskóla hér í bænum, hafa öll þau yfirvöld eldri og yngri sem ~~[illegible]~~ ~~málið~~ hafa ~~haft~~ málefni þetta haft til meðferðar, verið á einu máli um það að Reykjavíkur bær hlyti það afráðið fyrir sér vorn að koma upp barnaskóla er væri í nokkru lagi af sjálfs síns rammleik eða án þess að verða aðnjótandi til þess nokkurs styrks; og hefir þessi skoðun því fremur festst frá einni bæjarstjórn til annarar og ár frá ári, sem ~~engum hefir getað~~ menn hafa þó fram til þessa eigi ~~[illegible]~~ getað verið í vafa um að til væri sjóður eða stofnun, ~~hvaðan~~ Reykjavík bar alls rétt á að fá styrk úr til stofnunar barnaskóla eða sjálfsagt til viðhalds og eflingar slíkum skóla, þegar hann væri á kominn, en sá sjóður er ~~barnaskóla~~ sjóður rektors Jóns Thorkillii, er hann stofnaði ánafnaði og gaf til ~~barnaskóla~~ að stofna skóla handa ~~[illegible]~~ fátækum börnum í Kjalarnes-þingi með ~~gjafabréfi og arfleiðslubréfi~~ testamenti 3. apr. 1759 sem allramildilegast er staðfest 20. ~~af~~ s. mán. (Lovsaml. for Isl. B. III bls. 356–359)

~~Rétt Reykjavíkur bæjar~~ Þegar þetta Testamenti gjörðist og var staðfest var Reykjavíkur kaupstaðs eigi til en sókn og þinghá Reykjavíkur (sem nú er, var þá einn hluti af Seltjarnarnes hreppi í Gullbringu sýslu en Gullbringu- og Kjósarsýsla nefndust einu nafni Kjalarnes þing ~~fram undir~~ og voru ~~[illegible]~~ optast ~~[illegible]~~ saman að lögsagnar umdæmi sér bæði framyfir miðbik aldarinnar og einkum eptir það að Reykjavík fékk kaupstaðarrétt og lögsögu sér í lagi, en ~~[illegible]~~ ~~hefir~~ frá ómunatíð og fram á þenna dag hefir Gullbringu og Kjósarsýsla verið sameinað eitt prófastsdæmi, að Reykjavík þar með taldri á seinni tímum, og kallað einu ~~nafni~~ Kjalarnes

með ~~þeim~~ ekki meiri mannfjölda, ~~eða~~ ~~[illegible]~~ og með þeim rýra bjargbúnaðar efnahag sem nú er

Leiða lögsagnarumdæmi kaupstaðarins

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur

2

Prófastsdæmi eða Kjalarnes þing. Því getr
engi vafi verið á ~~því~~, að sá réttr sem hið sameinaða
lögsagnar og prófastsumdæmi Kjalnesþíng
á vorn eða varð aðnjótandi áðren nokkur lögsagn-
-araðskilnaður gjörðist á hinum einstöku hlutum
þess, ~~tilkomi~~ verði eigi ~~að rétti~~ sviptr, hinum af
einstöku hlutum ~~þess~~ nema þó að slíkr aðskilnaðr hafi
síðar komizt á, einsog t. d. er orðið um Reykja-
-víkr kaupstað í tilliti til þínghár og lögstjórnar,
og það því síðr sem sameiníngin helzt enn í dag
að öllri geistlegri og kirkjulegri stjórn, eða í öllum kirkju
og kennslumálum ~~hvaraf það~~ en málefni það sem hér
ræðir um er ein grein af þessum málum. — Þó að
þessi skoðun hafi aldrei verið beinlínis vefengd
þykir eigi ofaukið að færa hér þegar í einn gángi
einn rök fyrir gildi hennar, [1] ~~og~~ skulum vér ~~vér~~
benda því við til skýríngar, að beinlínis viðrkenning fyrir
þessum rétti Reykjavíkr kaupstaðar eptir lögsagnar
aðskilnaðinn, hefir ~~eptir og eptir hann~~ smám saman
komið fram af hendi yfirstjórnenda Thorkillii
sjóðsins, fyrst ~~þá~~ ámeðan barnaskólinn var í kostn-
-að sjóðsins hafðr á Hausastöðum á ~~Álpt~~ Álptanesi
(hérumbil frá 1790–1810) því þá voru þó tekin börn í skól
ann eins úr Reykjavík eptir það hún var orðinn
kaupstaðr og lögsagnarumdæmi sér, einsog úr öðrum
hlutum Kjalarnesþíngs, og þar næst, að eptir það ~~þegar~~
farið var að stað eldri að halda hér uppi almenn-
-um barnaskóla [1] ~~frá 1830–1848 inn~~ frá var
hann um ~~fram~~ 18 ár ~~á [illegible]~~ 1830–1848 mest styrktr (með tals. ...) ~~med 15 ...~~
árlega úr Thorkillii sjóðnum, ~~eða mest~~ og er ~~annlit~~ auðsætt
~~rað~~, að svo verulegr styrkr hefði eigi verið látinn
af ~~h~~ hendi árlega og um svo mörg ár, hefði
~~þau~~ eigi ~~verið gjört~~ forstöðumenn sjóðsins, stipt-
-amtmaðr og biskup landsins (sem þá voru), verið því meðmælti
og jafnframt samfærðir um að Reykjavík ætti

[1] með fram-ansögð ~~orðrunt~~ athugasemd-um.

[1] hendir opin-beru eptir-liti og af skýrslum,

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur

vitt láta hinntingu á þessum stofs til við-
-halds ~~barna~~ og eflingar þessvíðis barna-
-skóla ~~at~~ [enn] einnig hinn fátækustu börn gæti
notið þar uppfræðingar samkvæmt berum
orðum gjafabrjefsins; og eigi þarf heldur að ~~efa~~ (leiða sig í grun)
að hlutaðeigandi stjórnarráð, Cancelliið [nú] ~~hafi~~
heldur má tilt telja vafa laust, að það hafi
samþykkt þessa ráðstöfun eða beinlínis úr-
-skurðað að svo skyldi vera.

Og þetta virðist líka að hafa verið í öllu
tilliti samkvæmt Testamenti Thorkilliu, því
þar segir með berum orðum að stofunin sé „til
gudelig Brug og en fattig Börneskole i hans benævnte
Land (Íslandi) og Herred" (Kjalarnes þing.)

Þess undarlegra má það virðast sem auð-
sætt er af brjefi Kirkju- og kennslu málastjórn-
-arinnar 23. ágúst 1851 að stiptsyfirvöldin
er þá voru, skuli 21 Febr. s. á. hafa lagt það
til og ~~farið þess á leit~~ við stjórnina, að þegar
búið væri að ávaxta og auka Thorkillii sjóðinn
svo, að hann yrði orðinn 20000 rd að einstöku
þá ~~mætti~~ skyldi verja honum til [að efla] ~~?~~ búnaðarskóla
(„Landbrugs Institut") ~~fyrir~~ handa fátækum
börnum í Kjalarnes-þingi. ~~Þetta virðist~~ Fyrst og
fremst virðist þetta liggja svo fjærri skýlausum orðum
testamentisins um hinn ~~sára~~ ~~evnat~~ [gjöf leytaða] tilgáng gjafar
innar og þeirrar stofnunar sem þarmeð er fyrir
hugað og ákveðin, að ~~hún~~ hvorki ~~geti þarmeð~~ [það] ~~sam-~~
~~rýmzt með neinu móti, né heldur~~ [að það hefir] ~~hafa~~ neina
heimild [til] fyrir [því] ~~sér~~ í testamentinu, ~~né heldur getur sam-~~
~~rýmzt með~~ að verja degalnu þannig; búnaðarskóli
getur verið bæði þarfr og nauðsynlegr einkum í
héruðum til sveita, því neitar engi, en að ~~manna~~
nokkur maðr um miðja næstliðna öld hafi
látið sér koma í hug at stofna ~~bæ~~ skóla

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur

[Margin notes:]
Þetta hafi gjört verið svona ár eptir ár að forsvarsmenn.

í réttum skilningi

Lánunum

hvorki ~~hefi~~ það ~~neina~~ Laga ~~engi~~ (engi)

4.

þesskonar skóla, og allra síst að það hefði þá verið
kallað „til gudelig Brug og fattige Börns kriste-
lige Opdragelse," því verða allir að neita sem
nokkurt þekkja til aldarháttar- og hugsunarhátt-
ar á Íslandi um næstl. öld; það var hvorttveggja
að engi þesskonar stofnun var þá gjör hér á landi
hvorki stærri né smærri, af einstökum mönnum,
enda mundi engum, þó hann hefði til slíkrar
stofnunar gefið, hafa komið til hugar að ætla
það fé til guðs þakka lagið, og kristilegs uppfósturs
er í þeim tilgángi hefði verið gefið. Og svo virðist
að ~~Thork~~ engu minni kennileg séu rök til að verja
Thorkillii sjóðnum til handiðna- eða iðnaðarskóla
eða til verzlunarskóla eða sjómanna skóla fyrir fátæk börn hér í Kjalar-
nesþíngi, heldren til búnaðarskóla. Því það
er í annan stað vel auðsjáanlegt að hvergi hér á landi
getur það verið eins þarflaust almennum atvinnu-
veginum í héraðinu að stofna búnaðarskóla, eins
og hér í Kjalarnesþíngi, þar sem allur þorri manna
stundar sjávarútveginn og hefir hann fyrir aðal
atvinnu veg og flestir einka-atvinnu veg; því 6/7
hrepparnir af þeim 8[1] og það hinir láng fjölmennastir,
stunda svo að segja eingaungu sjávarútveginn, nema
hvað verzlun og iðnaður og erfiðismannavinna fá ~~fær~~ mörgum atvinnu
í ~~hinum~~ þeim 3 kaupstöðunum sem eru í héraðinu
einkum hér í Reykjavík; hinir 3 ~~þeir~~ þrír hrepparnir, ~~sem~~
Kjós, Kjalarnes og Mosfellssveit, ~~er að tveim sleppt~~
sem ~~en~~ þó til eru lángt of fámennastir að til
tölu (1855: voru þar 1318 af 6,267 í öllu Kjalarnes þíngi) eru að vísu mest landbún-
aðar, að sjávarbúnaði, en samt mun það eigi ofsagt
að[2] ~~þeir hafi~~ atvinnu af því meir en til þriðjunga
við það er þeir hafa af búnaðinum. Með því nú
atvinnuvegunum er ~~þannig~~ og hefir verið þannig varið
hér í Kjalarnes þíngi og mun lengst svo verða sakir
afstöðu þessa héraðs strandlengju með því

1. sem eru í Kjalarnes þíngi, að Reykjavíkur sveit með taldri,

2. þeim hrepp-sinnum hafi menn

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur

Til
Bæjarfógetans

Bréf

Rv. 3. [illegible]

(er vér tókum til greina [illegible] á fundi [illegible])

Með heiðruðu bréfi 30. f. mán. hefir herra bæjarfógetinn skýrt oss frá áætlun fátækra nefndarinnar ~~yfir~~ á fundi 24. f. mán. yfir það fé sem útheimtist handa þurfamönnum bæjarins fyrir yfirstandandi ár 1862, — og er það, að frádregnum þeim tekjum sem nefndin telr að fátækrasjóðurinn eigi í vændum fyrir sama ár . . . . alls 1267 rd 10 sk

það er 154 rd 58 sk meira heldur en 1861
en 457 — " eða hérumbil þriðjungi meira heldur en var áætlað 1860

Hvað snertir fátækramálunum hefir oss nú að ~~vísu~~ ~~vantað~~ [illegible] ~~ýmsar~~ ýmsar ~~[illegible]~~ upplýsingar er lúta að ómaga fjölgun-inni í bænum (á þessum 2 síðustu árum) og ýmsar aðrar kringumstæður sem miða að gjöra óumflýjanlega þessa þvílíka aukningu á útgjöldum handa þurfamönnum, sem áætlun nefndarinnar fer framá.

En um ~~þessa áætlun nefndarinnar~~ sjálfa upphæðina: 1267 rd 10 sk verðum vér ~~þó~~ samt að leyfa oss þá athugasemd, að þar eð nefndin ~~hún~~ gjörir fátækra tillögurnar að eins 60 rd, en þó hafa þó, um þau 4 næstl. ár 1858–1861 numið að meðaltali árlega 91 rd 2 sk, ~~[illegible]~~ eftir því sem þær hafa gengið [illegible] ~~[illegible]~~

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur

2

spadst ~~reikningarnir sýna~~, þó enn sigi ~~á[ð]stoda~~ (verdest) til
að ráðgjöra hinn undir nær meinni nota af heldur
þessu ~~með~~ 4 ára meðaltali seár (af) og, þá áætlun ver að
tekjur þá tölrasjóðsins noteta af (þannig) sé tekjur 30 rd
ofúlit, og ~~að þennig~~ þurfi (því) eigi að ~~sjá~~ taka á áætlun
bæjarins fyrir noteta af og þareptir meðgjafna á
bæjarbúa (handa þurfamönnum) nema að einu. — — — — 1237 rd

Að öðru leyti ~~hefur~~ yfir lít það er þá tölra sjóð
hverdi um hefir (lokið og) ~~gefur~~ oss (ekki) yfir ástand og efnahag þá
tölra sjóðsins, (og) eptir að vér höfum borið það saman
við hinn síðasta reikning sem (er) auglýsts á prenti yfir
tekjur og útgjöld þessa sjóðs til 31 des. 1858, veldur
athygli vort að því, að efnahag hans og ástandi
viðvík, í öðru meðal vegu atriði mun saman er
óvanda vor; og svo komið að bráðra og eiu [illegible]
aðgjörða við þurfi; en það eru hin fegli millum úti-
standandi lán sjóðsins er virðist að vaxa so
mjög ár frá ári, án þess að nokkuð verulegt sjáist
um af hinum eldri lánum ~~til~~ (svo að það verði.) [illegible] 1858
vera þeim 536 rd 53 sk (?) liggr (þannig) ~~þar~~ nærl að álita,
að útistandandi lán skuldir sjóðsins séu nú orðnar millo
11–1200 rd og að til þessara lána hafi verið varið 6–700 rd af [illegible]

[illegible] (left margin, written vertically)

Lepter skyrslan fá hverdi

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur

Látt við að

Með ~~þeim~~ einhverjum þeirra verði skólans sem hér eru til á landi og með 3 kapellánum, þá verðist andsætt að engu héraði á landinu getr það verið til rétt skilnings hugar og framfara aflingar að stofna sérstakan barnaskóla fyrir ~~héraðið~~, heldur einmitt hér í Kjalarness þingi.

Í þriðja lagi verðum vér að athuga það með tilliti til fyrnefnds úrskurðar Herrans og Herrans og umboðs skipunarinnar 23 ágt 1851, og undir, bænings mála skipunarinnar, að oss virðist að öllum tilkomið undir henni, að oss virðist að öllum hlutaðeigendum sem gjöf Thorkillii orð nafnað og eiga að verða hennar aðnjótandi, eða annar skynsamur tíðir ~~hefir átt að gefast kostr á að segja álit sitt og þeir hafa valið~~, eða með öðrum orðum sveita stjórnendunum og öðrum helstu mönnum í héraðinu ~~hefir~~ eingum umflegrar og vandlegrar skýrslar yfir mönnum, hefir átt að gefast formegr ~~kostr~~ á að segja álit sitt um, að hve miklu leyti þeim þætti áríðanlegt fyrir aldna og óborna að ~~afræða~~ ~~legg~~ gjöf Thorkillii væri varið svona ~~tilgangir~~ orðum og tilgangi gjafa bréfsins, einungis með þessum ráðherra úrskurði hygnist vera afráðið. Í þriðja lagi ~~verðum~~ hljótum vér að aðgætta það að þrátt fyrir bygðir skólum á málinu er nokkrir af hinum vitrustu og bestu laga mönnum vorum lýstu yfir á Alþingi 1853 þegar þessi atriði var hreift, að ~~hinu~~ ekki ~~hefði~~ hið enda stjórnina skorti laga heimild til þess að breyta með úrskurði eða víkja frá yfir lýstum einskorðaðri tilætlun þeirra gjafa stofnunarinnar gjafa er ekki að skýlaust við lonunglega stadfestingu (Sjá ræður A. Jensens, Th. Jonassens og M. Stephensens í Alþtíð 1853, bls. 376. 384 382 og 463)

4

Með tilskipan 12. des f. á er nú lögboðin stofnun barnaskóla hér í Reykjavík, og að vér eftir itrekaðum óskum og brýnni nauðsyn

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur

bæjar stjórnarinnar og annara bæjarbúa,
það hefir ómótmælanlega létt undir þessa skaf-
un ~~að~~ fyrir bæjarbúum, að til þess er gefin
gefið rammgjört hús, með gjafabrefi í Apr.
1860, þó að umbreyting og aðgjörð hússins
til skóla útheimti töluverðan kostnað.
En hitt er víst að efna hagr allra bæjarbúa
hefir þrengzt næsta mjög á hinum seinni
árum; Embættismenn [illegible] seta sem við hin
sömu kjör [illegible] sem allir verða að viðrkenna
einnig sé vegir hefir ~~verið~~ komið fram fyrir
stjórnina igegnum Alþing, að sé ónóg fyrir þá
til sóma samlegrar og stöðu þeirra samboðanar
afkomu; auk heldur að þeim ~~geti~~ verði í þyngt
til muna með nýjum álögum í bæjarins þarfir.
Verzlunar ástandið sem gekk yfir gjörvalla
Norðrálfuna fyrir ~~fáum~~ árum náði einnig
til kaupmanna vorra í þessum bæ í stór
feller og aflaleysi ~~haf~~ og þaraf leiðandi stórum
þverrandi vöruafli og afkoma landsmanna er það sá
skyita hafa og gjört verzlun (o: Omsætning) þann
miklu minni en hún var fyrir 3-4 árum
og árin þaráundan, en skuldir landsmanna hjá
kaupmönnum aukizt. ~~hinna~~ Tómthúsmenn og margir hinna o: og lang [illegible]
flestir bæjarbúa, eru yfir höfuð að tala ~~sárfá~~
félausir menn og sárfátækir, afkoma þeirra stendr
og fellr með því hvernig aflast, en nú hafa 2 hin
næstliðnu ár verið ein hin lökustu í því tilliti; 1860
með hinum aflaminni, þetta ár sem er að líða, afla-
minna en nokkurt annað ár á þessari öld;
á þessu leiðir aptr að sveitar álögur bæjarins hafa
stórum fjölgað á hinum síðustu árum og
sveitar þyngslin aukizt fjarskalega.
Þarsem nú hver bæjar stjórn eptir eðli og

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur

7

eins æðri yfirvöld, að því oss er kunnugt, hafa
því an orðið að sjá og gæta, að Reykjavík væri
eigi fært að standast kostnaðinn er leiddi af
nokkrum vegum við tilhaldsnauðsynlegum barnaskóla, nema
því að eins að til þess fengist einhver aukatekjur(?)
þá er nauðsynin fyrir þess nú margfalt meiri en,
sakir þeirra kringumstæða og ástands bæjarmanna
sem vér lýstum. Og þóað vér eigi viljum bera í
móti að tekjustofna bæjarins megi enn nokkuð
auka smám saman, lítt og bent er til í álits
skjali bæjarfulltrúanna um barnaskólamálið
frá 28. april 1856, þá verðr því enganveginn
komið við ~~fyrir~~ aðra vísi en smátt og smátt
og alls eigi fyr en hagr bæjarbúa réttist ed aptr(?)
og sveitar þyngslum þeim er nú hvíla á bænum
og sem útheimta, nú sem stendr, fullan helming af öllum sveitar
gjöldum kaupstaðarins, — af léttir að nokkru. — Og
verðum vér í sambandi hér með sjerstaklega(?) að
vekja athygli að því atriði; að þóað tilgángr
inn með ~~[?]~~ ~~skattinum~~ af óbyggðum lóðum, sem
er ákveðinn með opb. 22 sept. f. á. væri eiginlega sá, að þar með ætti að hafa upp nýjan
tekjustofn einkum handa barnaskólanum
~~þá verðr ... að geta þess, að þar sem~~ (þá ætti) og til þessa
tilgángs löggjafans bæði eigi og megi hafa tillit
í öllum almennum árum, þá verðr þó nú sem
stendr að geta þess, að þar sem sveitarþýngsli
bæjarins jukust fyrir ~~þetta~~ yfirstandandi ~~[?]~~ ár, 1861, um ~~[?]~~
meir því líkr(?) meir eins og þessum lóðar toll-
um svarar, þá geta bæjarmenn eigi vísið undan
svo fjarska mikilli aukningu gjaldanna, sízt
þegar hagr allra stendr svo tæpt sakir árs
og sérstaklegra kríngumstæða sem fyr er getið,
eins og því svarar sem ~~[?]~~ ~~[?]~~ annars þegar hin aukna
sveitar þýngsli og aðrar nauðsynjar bæjarins

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur

8

bæjarins krefst, og þar að auki [hins vegar] skuli engi ~~kotið~~
af ábýli lóð, ~~aleig og~~ [ef þeim væri] sér [illegible] (og ein sameign) varið til barna-
-skóla eða nokkra útgjalda er aldrei hafa fyrr á
honum hvílt, því ~~skuldar sú~~ hin árlega sveit-
-arþyngsli, ~~og ladar~~ ná 350 rd, og ládar tollarnir
samtals ná 570 rd. ~~eru~~ samtals 920 rd en ~~þessa~~
~~þar~~ undir svo þarsvæðum vel alla við útgjöld
undanfarinna ára, geti bæjarbúar víst varið nú, þegar
öll afkoma þverra sem gjaldþoli eru, er þó miklu
erfiðari en verið hefir, og virðist óþarfi að taka fram,
að hvort sem gjaldið heitir ladar skattur eða nefnist
öðru nafni þá eru þó þeir 2 – 8 rd er hver einstakr

Lá hverjum einum og

gjaldþegn má láta í þessu skyni árlega beinlínis ~~við~~
auki við það gjald er hvíldi á ~~fátækum~~ ~~bæ~~ (og hvíla árlega, ~~[illegible]~~
~~ástig og auka~~ til annarra þarfa bæjarins.

Þar sem við nú þannig ~~stofnum~~ (sbr. það hér að framan sé) á einn veginn færð
rök að því að úrskurðr kirkju- og kennslumálaráðgjafans
hinn 23 ágúst 1851, sem að stofna skuli búnaðarskóla handa
fátækum börnum í Kjalarnesþingi, eigi ~~varir~~ geti
alveg að koma heim við yfirlýsing sál. Testators
í hinu staðfesta gjafabréfi hans, og því síður ~~við~~ ~~danne~~
að það stefni að því til allra framfara og hags-munum
er testator hefir með gjöf sinni auðsjáanlega ætl-
-að til að innbúar Kjalarnesþings hefðu af þ
henni, af því hér í þessu þingi er landbúnað
engi aðalatvinnuvegr héraðsmanna, — að því slepptu
að vér skiljum eigi hvernig „börn" geti ~~menntazt~~ X
~~og þangað það kristilega uppfóstr sem testator hefir~~
~~áskilið í búnaðarskóla (Landvæsens Institut)~~
~~og~~ á búnaðarskóla („landvæsens-Institut") og þannig
þar það kristilega uppfóstr [uppeldi] sem testator hefir
áskilið, — en ~~í hinn bóginn~~ [þó framar] auðvelt að meiri hluti
sveitanna í Kjalarnesþingi og einnum allir Reykja-
víkur búar, væri þar með beinlínis útilokaðir
frá því að hafa nokkur verulegt not af Legati
Thorchilli fyrr eða síðar, — ~~og~~ að á hinn bóginn er brýnasta
nauðsyn bæði á því að ~~stofna~~ barnaskóli, dá ~~[illegible]~~

X menntazt og uppfræðist í

Þ.e. allra gjafar sveit Reykjav...

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur

sem er ákvedinn með tilsk. 12. des. f. á.
geti komizt hér á svo fljótt, en þessu getr
þó með engu móti orðið framgengt einungis
stendr á, í þessum bænum geti fengið til þess
ein hvern árlegan styrk. Því ~~vonum~~ treystum vér
því að hlutaðeigandi valdstjórnir ~~[illegible]~~ leggi fram
kröptug tilmæli sín með því að téðr stjórnarráðs
úrskurðr verði aptrkallaðr, en sérílagi legti
stjórnarinnar til að Reykjavíkr sýsla ~~bær verði nú~~
~~þegar~~ eða að minstakosti Reykjavíkr bær ~~megi~~
nú þegar verða aðnjótandi árlega þeirrar til-
tölu af árlegum vöxtum Thorvaldsens sjóðsins
sem honum getr borið eptir hlutfalli fátækrabarna
hér í bæn — því öll sókin og einkum hin fátæki
börn í Seltjarnarnes hrepp geti fengið uppfræðing
í barnaskólanum hér í bænum, — við fólkstöluna
í gjörvöllu Kjalarnes þingi; barnaskóla vorum
til sem skólabætrar og betrar eflingar og svo að
honum verði fært að taka við sem flestum
fátækusta börnum hér umhverfis til uppfræð-
-ingar, ~~og~~ menntunar og menningar samkvæmt
til slíks þeirri sem testator hefir yfirlýst í
gjafabréfi sínu; því með þessu móti getr
hennar orðið fullnægt, nú þegar, hvað Reykjavíkr skóla
áhrærir, ~~nú þegar~~, í öllu hinu verulega og
aðalatriðunum.* Því hvað því verði ekki
með öllu mótmælt er segir í ástæðum stjórnar-
innar (Alþ. tíð 1853 viðb. A. bls 12) fyrir frumvarpi því
til tilsk. um stofnun barnaskóla í Reykjavík
sem var lagt fyrir Alþing 1853: að testator hefi
einkanlega hugsað sér uppeldisstiptun og skóla
handa fátækusta börnum í Kjalarnes þingi og
að þau ætti að fá þar húsaskjól föt og mat,
eða með öðrum orðum uppeldisstiptun, þar sem
börnin geti fengið eigi að eins uppfræðingu í heldr
einnig allt sem þau þyrfti — þá er þó auðsætt

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur

og kristileg
at uppfrædingu barnanna og lærdóms menning
eda barnaskóla-stofnun hefir verid adal augna-
-mid testators, eins og sjá má af ordum gjafa-
-bréfsins — „til en staaende Summa, hvoraf aarlig
„Renterne skal gaae til ovennævnte gudelig Brug
„og en fattig Börneskole i forbemeldte Land
„og Klerus, hvor hos de samme fattige Börn
o. s. frv. — Og eins víst og þat var at skólastofn-
-unin á Hausastödum sem stofnud var eigi
at eins sem einsvonar skóli heldr þafir framt sem
uppeldis stiptun, ~~blev~~ heppnadist ekki, heldr
for smám saman hnignandi, og komst þó aldrei
lengra en at hafa 16–20 börn úr gjörvöllum Kjalar-
-nes þingi, af hérumbil 1000 börnum alls frá 7–14 ára
~~sem~~ þó þar voru í öllu héradinu 1855, – svo at ~~mit ka~~
hana varð algjörlega at leggja nidr, – eins mun það
efinlega reynast óvinnandi at koma einni uppfóstur-
~~stofnun og vid halda henni á þafn fjöl mennum~~ en
~~stofnun fyrir eitt gjald~~ – uppeldis- og skóla stofnun fyrir
gjörvallt Kjalarnes þing svo nidrlent fjölmennt ~~og~~
~~fátækt~~ sem þat er, og yfirgnæfandi fjöldi fátæklinga
ainna ~~a~~ í sjóplássunum og þeirra barna. Og eins
og avadrýgnis á barnaskólanum eda menntunar-
Kjalarnes þing
stofnunum fyrir börn í ~~sjóplássunum~~ er engu
minni nú en var á dögum testators, heldr meiri
af því mannfjöldinn hefir svo stórum aukizt
sidan í þessu hérad ~~(Kjalarnes þing)~~ og einkum
þó í sjóplássunum, eins er þörfin ordin miklu
minni á eiginlegri uppeldis-stofnun. ~~helzt~~ fyrir
„fátækustu börn" heldr en þá var, því þá var fram-
fǫri sveitaómaga og þá tökunga, – auk þess sem ó-
hagr ómaganna var þá miklu meir skeptari og
allr verri, – í mestra ólestri bædi eptir því gildandi
löggjöf og af langri óvenju, – t. d. annad hvort
lugi nidr setta á mörgum fátæklinga, eda fáera
vikna- og mánada flökt ómaganna sitt á
þess og þeir
hvernjum stad til at eta til sveitar á [illegible] bændur

skömt eptir ordum testa-tors.

eptir því

~~uppeldis~~

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur

en síðan fara frá honum til að dvelja hjá nágranna hans, annan mánuðinn o.s.frv. Með þessu fyrirkomulagi á uppeldi og uppfóstri hinna fátækustu barna sem var það að vera næsta fágæt hugsun, enn og það var þá brýn nauðsyn og mesta velgjörð og veglyndi að vilja koma upp uppeldisstofnun gefa fram skóla fyrir hin fátækustu börn, því þá gat barnaskóla fyrir þau börn, sem ekkert fast heimili áttu, eigi hugsast án slíkrar uppeldisstofnunar með fram. En nú síðan fátækrareglug. 1834 hefir gjört hér á svo verulega breytingu að hvort sveitarbarn hefir sitt fast heimili árlangt, og hefir því best dafir almennur hugsunar háttar landsmanna, er eftir hjörtum að tala fyrir ~~þeim að þau~~ það minsta að fara ~~og~~ ekki sem best ~~að~~ ~~en~~ að verða með ~~barn~~ sveitarbarnið sem hjá þeim er sett árlangt, „svo það verði þeim ekki til skammar" þegar ~~ár~~ ár er liðið, — nú er engi þvílík nauðsyn á almennri uppeldisstofnun fyrir fátækustu börn hvorki hér né annarstaðar, einsog var um miðja næstu öld. Enda ætlum vér þess mega mjög lengi bíða og sjóðr Thorkilli ~~verða~~ gjört þá það hundraðfaldan við það sem hann er nú, þóað liðin séu nú réttum 100 ár síðan hann gaf gjöfina, — að stofnandi verði ein uppeldis- og kenslu-stofnun handa öllum fátækustu börnum gjörvalls Kjalarnesþingi þannig að hún geti fullnægt tilætlan gjafarans í öllu tilliti og orðið að tilætluðum notum og hagnaðinum fyrir héraðs búa.

[Margin note:] dafir þessi lendandi ~~uthaldi~~ útheimtir á halds, og dafir þær að leitandi uppeldis af hendi presta og hreppstjóra

En aðaltilgangi ~~[illegible]~~ testators: kristilegri ~~ment~~ skóla uppfræðingu, mentun og menning hinna fátækustu barna, ~~er~~ verður þar á móti náð að ná smám saman eptir því sem sjóðrinn eflist og árlegir vextir af honum aukast ár frá ári, og eptir því sem áhugi og ~~[illegible] héraðs búanna [illegible]~~

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur

héraðsmanna á þennan máta smámsaman vaknaði, og viðleitni
þeirra fordíst nú þessari aðalstefnu hennar.
~~Það mun þó reynast hið eina þrautleiska meðal~~
~~hver [illegible] þeim breytingu sem~~
Með þeim ~~stórkostlega~~ margvíslegu og verulegu
breytingum sem orðnar eru hér á landi í atvinnuvegum
og sveitastjórnar fyrirkomulagi og öðru er hérað
lýtr, mun það ~~hver~~ reynast hið eina þrautreynda
úrræði til þess að fá aðaltilgangi hennar
framgengt að fé sjóðsins af hinni veglega
gjöf hans verði varið til að efla uppfræðingu
og menningu fátækustu barna hér í Kjalarnes
þingi í reglulegum barnaskólum, eptir því sem
þeir gæti smámsaman komist upp í hinum þéttbyggðasta
sjóplássum í héraðinu, eða með öðrum orðum,
til þess að styðja að því að reglulegir barna
~~og~~ uppfræðingar skólar gæti smámsaman stofnast
hér og hvar í Kjalarnesþingi.

Og af því bæði framtíðin og löggjafinn hafa
nú til sett ~~stofnun~~ barnaskóla í þessum hluta
hins forna Kjalarnesþings leyfum vér oss að
treysta því og biðja að Reykjavíkur bæ verði
þegar veittur síns til hlutfallslegr hluti, árlega af vöxtum
Thorkillii sjóðsins til þessa augnamiðs.

Reykjavíkr bæjar

Þetta samarlega útfærða málefni biðjum vér yðr, herra bæjar
fógeti að bera fram, í gegnum stiptsyfirvöld lands
ins fyrir hlutaðeigandi ráðherrastjórn, með
yðar góða áliti og kröptugum meðmælum
~~vegna Reykjavíkur~~.

Að útvega mér

Boðsbréf til að stofna húss og bústjórnar fèlagið
d. 30. Jan. 1837 (Þ. Sveinb. – Steph. Gunnl. – Jón Thorstens.)

Skýrslu fèlags. frá 28. Jan. 1839 til Oktbr. loka 1841.

Skýrslu fèlags. sem nær til Septbr. mán. 1844.
p. 4 er reikningur fyrir ár. 1843. 16 blss. 8vo.

Skýrslu fèlags. við Januar mán. lok 1851. 16 blss. 8vo.

G. Einarsson. Um nautpeningsrækt. 1860.

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur

© Borgarskjalasafn Reykjavíkur